

13. april 2016

UPA 2016/104/106/107/108

Forslag til: Inatsisartutbeslutning om udtalelse til anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om Danmarks tiltrædelse af Det Internationale Atomenergiagenturs konvention om bistand i tilfælde af nukleare ulykker eller radiologiske nødstilfælde.

Forslag til: Inatsisartutbeslutning om udtalelse til forslag til Lov for Grønland om kontrol med eksport af produkter med dobbelt anvendelse.

Forslag til: Inatsisartutbeslutning om udtalelse til Forslag om Lov for Grønland om kontrol med den fredelige udnyttelse af nukleart materiale.

Forslag til: Inatsisartutbeslutning om Grønlands Selvstyres udtalelse til kgl. anordning om ikrafttræden for Grønland af dele af visse love om ændring af udleveringsloven.

(Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Udenrigsanliggender)

De fire forskellige forslag til Inatsisartutlove er: forslag til Inatsisartutbeslutning om udtalelse til forslag til lov om lov for Grønland om kontrol med den fredelige udnyttelse af nukleart materiale, endvidere forslag til Inatsisartutbeslutning om Grønlands Selvstyres udtalelse til kgl. Anordning om ikrafttræden for Grønland af dele af visse love om ændring af udleveringsloven, forslag til Inatsisartutbeslutning om udtalelse til forslag til Lov for Grønland om kontrol med eksport af produkter med dobbelt anvendelse, samt forslag til Inatsisartutbeslutning om udtalelse til anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om Danmarks tiltrædelse af Det Internationale Atomenergiagenturs konvention om bistand i tilfælde af nukleare ulykker eller radiologiske nødstilfælde.

De to af forslagene omhandler kontrolforanstaltninger og er ikke relateret til miljøet. Forslaget til hjælpeanordninger har heller ikke direkte tilknytning til fjernelse af radioaktivt materiale og det sidste forslag omhandler de hjælpeforanstaltninger, der skal etableres i forbindelse med ulykker, der forårsager strålingsfare.

Råstofloven fra 2009, blev dengang vedtaget med bred opbakning. I 2010 blev råstofforvaltningen overtaget af Selvstyret og ført hjem til Grønland. Danmark har stadig myndigheden hvad angår udenrigspolitiske forsvars- og sikkerhedsspørgsmål og da råstofforvaltningen er blevet hjemtaget, har vi forpligtet os til, at tage de næste skridt i samarbejde.

Herefter har Danmark og Grønland udarbejdet rapporter omkring uranudvinding og eksport heraf, hvor man har fokuseret på de efterfølgende konsekvenser, som kan komme i kølvandet heraf, en klar og tydelig information herom og der er i forbindelse hermed nedsat et udvalg i 2012, som færdiggjorde sit arbejde i 2013 og som udkom i form af en rapport med anbefalinger, der bundede i undersøgelser, der pegede på konkrete forhold der grundlæggende skal følges.

Udvalget har undersøgt de erfaringer, som andre lande konkret har indhøstet i denne forbindelse, ligesom den gældende grønlandske og danske lovgivning og gældende vedtægter, er grundigt undersøgt; der er kigget på andre landes regelsamlinger og forpligtelser og disse valide oplysninger

bunder i en række anbefalinger, hvorfor man nu har et godt og solidt grundlag, at fortsætte det videre arbejde på i en fremadrettet proces.

I Siumut finder vi det vigtigt, at erhverv så vidt som muligt er flerstrengt, om det drejer sig om levende eller ikke-levende ressourcer, så skal vi sørge for, at få det størst mulige udbytte såvel beskæftigelsesmæssigt som økonomisk.

Det bliver særligt vigtigt at sørge for, mens vi endnu har de ikke-levende ressourcer, at kunne få udviklet nye erhverv, således, at vi kan benytte de ikke fornybare ressourcer der kommer herfra til, at tage nye skridt til at komme videre.

I Siumut er vi fuldt ud klar over, at det er på høje tide, at udvikle nye erhverv herhjemme, hvilket er hovedårsagen til, at vi åbner op for lukkede døre, for de der med et sikkerhedsmæssigt grundlag vil udnytte vore kendte råstofressourcer.

Det, at vi hidtil kun har haft fiskeriet som vores hovedindtægtskilde, har selvfølgelig påvirket landet og vor levevis i større udstrækning, det er derfor Siumut magtpåliggende, at arbejde ihærdigt for, at vi får et flerstrengt erhverv, således, at disse i forening kan medvirke som en løftestang til samfundets udvikling. Ved at satse på disse vil vi stå stærkere økonomisk og levestandardmæssigt, hvilket vi i dag allerede nu har hårdt brug for.

Man skal ikke tage fejl af Siumuts krav til råstofsektoren; således er det vigtigt at der drives udvinding med behørig hensyn til naturen og miljøet. Grønland, det store land, har forpligtelser i forhold til, at sætte gang i råstofsektoren, hvor det vigtigste er, så vidt det er muligt, at sætte sikkerheden i højsædet og hvor man må skele til andre landes erfaringer med de aftaler, der er indgået og derigennem bruge disse som løftestang til den nødvendige udvikling.

Efter nultolerancen til uran er blevet ophævet, har vort land et ansvar for, at sikre kontrollen fra Grønland og sætte de bedst mulige rammebetingelser, som skal være fuldt ud på højde med andres lande håndtering af uranudvinding, så vi opnår den bedst mulige sikkerhed.

Aftalerne indebærer, at der iværksættes sikkerhedsforanstaltninger for, at sikre, at uranen kun benyttes til fredelige formål, der ud fra et forsvars- og sikkerhedsperspektiv forpligter til, at deltage heri og, at man i forbindelse med handel og salg via kontrol sikrer sig, at de udvundne produkter ikke kommer i hænderne på hæere og krigere og, at man sikrer sig, at der ikke produceres masseødelæggelsesvåben af de udvundne produkter.

Når aftalerne godkendes, så træder de forskellige krav om anmeldepligt og rapporteringspligt fra IAEA i kraft. Dermed træder en lang række procedurer i kraft omkring kontrol- og rapporteringspligt og vi er vidende om, at der er chancer for, at der kan forekomme kriminalitet, hvorfor det er naturligt, at vi tiltræder de internationale bestemmelser og forordninger omkring beredskab samt i tilfælde af nukleare ulykker eller radiologisk nødstilfælde.

Vi har fra Siumut ikke kunnet undgå, at bemærke modstanden imod uran, derfor er det vigtigt, at huske på, at taget de forskellige råstoffer og deres udvinding i betragtning, så er uran et biprodukt, som er en bestanddel i udvindingen af andre råstoffer, ligesom vi heller ikke er ubekendt med og allerede har hørt de forskellige argumenter, som man er bekymret over, hvilket jo netop er årsagen til, at man verden over har et ekstremt højt beredskab og sikkerhed, som allerede er etableret i andre lande.

Netop af samme årsag er vi da også glade for, at nogle af de argumenter, som man fra oppositionen fremførte i forbindelse med sidste samling på Inatsisartut mødet, faktisk er blevet fulgt op, og er fremsat som konkrete forslag, der fremlægges nu.

Der kan kun gennemføres råstofudvinding, såfremt det kan dokumenteres at aktiviteten ikke er til fare for miljø- og sundhed. Vores råstoflov skal følges til punkt og prikke.

Fra Siumut finder vi det vigtigt, at uagtet om man er enig eller uenig, at man såvidt det overhovedet er muligt, må veje tingene op imod hinanden, således, at de sikkerhedsmæssige rammer, der er sat op for driften af disse miner, udøves ved, at alle samarbejder herom for derved, at kunne sikre sig, at rammebetingelserne er synlige for alle og, at ingen er i tvivl om hvad de indebærer.

På det politiske plan er det vigtigt at sørge for, at de skrappe sikkerhedsforskrifter følges, sikkerhedsmæssigt stærke rammebetingelser er vigtige, og de internationalt gældende aftaler som man har meget erfaring med; vil blive fulgt og det giver tryghed efter Siumuts overbevisning.

På dette grundlag vil vi fra Siumut, set under òt, støtte op omkring de rammebetingelser, som er foreslået og indstiller samtidig, at man inden andenbehandlingen af forslaget til behandling i Erhvervs- og arbejdsmarkedsudvalget.

Suka K. Frederiksen

Siumut